

NÁMESTIE BANÍKOV ROŽŇAVA

ZBORNÍK ZÁVEREČNÝCH BAKALÁRSKÝCH PRÁC
ÚSTAV URBANIZMU A ÚZEMNÉHO PLÁNOVANIA FA STU
AKADEMICKÝ ROK 2011/2012

ZOSTAVIL :

PROF. ING. ARCH. BOHUMIL KOVÁČ, PhD.

TEXTY K PRÁCAM :

Bc. ADAM FABO

Bc. ANDREA FRONCOVÁ

Bc. ERIKA NAGYOVÁ

Bc. TAMARA ČENDULOVÁ

Bc. DANIELA JANKOVIČOVÁ

Bc. BARBORA KORCOVÁ

Bc. VIKTÓRIA KRUŠKOVÁ

Bc. LUCIA KÜHNELOVÁ

Bc. LUKÁŠ LECHMAN

Bc. BÉATA TOMKOVÁ

Bc. MICHAL VARGA

Bc. BÉATA VÉGHOVÁ

Bc. PAVLÍNA WARADZINOVÁ

Bc. KAMIL KOČIŠ

Bc. ADAM KOSÍK

Bc. IVAN MARCINKO

Bc. FILIP PRIKLER

ANGLICKÝ PEKLAD :

ING. ARCH. KATARÍNA SMATANOVÁ

RECENZENTI :

DOC. ING. ARCH. IVAN VOREL, CSc.

ING. ARCH. EVA PUTROVÁ, PhD.

ISBN 978-80-227-3872-9

OBSAH

PROF. ING. ARCH. BOHUMIL KOVÁČ, PhD.

NÁMESTIE BANÍKOV V ROŽŇAVE AKO TÉMA ZÁVEREČNÝCH BAKALÁRSKÝCH PRÁC NA FA STU 4

ING. ARCH. ALŽBETA SOPIROVÁ, PhD.

STAV, VÝCHODISKÁ A PRÍSTUPY K RIEŠENIAM REKONŠTRUKCIE NÁMESTIA 4

ING. ARCH. KATARÍNA SMATANOVÁ

SQUARE OF MINERS IN ROŽŇAVA AS A MAIN TOPIC OF FINAL BACHELOR THESIS FA STU 5

ING. ARCH. OĽGA MELCEROVÁ, PhD.

UPLATENIE HISTORICKÝCH VÝCHODÍSK V NÁVRHOCH REKONŠTRUKCIE NÁMESTIA 5

PRÁCE

ŠTUDENT

VEDÚCI

ADAM	FABO	PROF. ING. ARCH. BOHUMIL KOVÁČ, PhD.	6
ANDREA	FRONCOVÁ	ING. ARCH. OĽGA MELCEROVÁ, PhD.	8
ERIKA	NAGYOVÁ	ING. ARCH. OĽGA MELCEROVÁ, PhD.	10
TAMARA	ČENDULOVÁ	ING. ARCH. ALŽBETA SOPIROVÁ, PhD.	12
DANIELA	JANKOVIČOVÁ	ING. ARCH. ALŽBETA SOPIROVÁ, PhD.	14
BARBORA	KORCOVÁ	ING. ARCH. SILVIA BAŠOVÁ, PhD.	16
VIKTÓRIA	KRUŠKOVÁ	PROF. ING. ARCH. BOHUMIL KOVÁČ, PhD.	18
PAVLÍNA	WARADZINOVÁ	ING. ARCH. JANKA ČÚRNA, PhD.	20
LUKÁŠ	LECHMAN	ING. ARCH. SILVIA BAŠOVÁ, PhD.	22
BÉATA	TOMKOVÁ	ING. ARCH. OĽGA MELCEROVÁ, PhD.	24
MICHAL	VARGA	ING. ARCH. JANKA ČÚRNA, PhD.	26
RENÁTA	VÉGHOVÁ	DOC. ING. ARCH. PETER KARDOS, PhD.	28
LUCIA	KÜHNELOVÁ	ING. ARCH. ALŽBETA SOPIROVÁ, PhD.	30
KAMIL	KOČÍŠ	DOC. ING. ARCH. ERNEST NAGY, PhD.	32
ADAM	KOŠÍK	DOC. ING. ARCH. ERNEST NAGY, PhD.	34
IVAN	MARCINKO	PROF. ING. ARCH. BOHUMIL KOVÁČ, PhD.	36
FILIP	PRIKLER	DOC. ING. ARCH. ERNEST NAGY, PhD.	38

RECENZIE

DOC. ING. ARCH. IVAN VOREL, CSc.	40
ING. ARCH. EVA PUTROVÁ, PhD.	40

Námestie baníkov v Rožňave ako téma záverečných bakalárskych prác na FA STU

Témami záverečných bakalárskych prác na FA STU sú úlohy, kde študent syntetizuje nadobudnuté vedomosti a schopnosti v architektonicko – urbanistickom navrhovaní a konštrukčno-technickom projektovaní stavieb. Osobitný okruh tvorí skupina tém návrhu a projektu exteriérových stavieb, ktoré zadáva Ústav urbanizmu a územného plánovania. V akademickom roku 2011/12 sme zadali aj tému s problematikou verejných priestorov – návrh rekonštrukcie Námestia baníkov v Rožňave. Zadanie si vybralo a odovzdalo 17 študentov.

Toto námestie sme vybrali z viacerých dôvodov. Ide o verejný priestor vymedzený vyzretou urbanistickou štruktúrou, hrany námestia tvoria zachovalé historické fasády budov. Stabilita tejto štruktúry je predmetom pamiatkovej ochrany, štvorcové námestie je najväčšie svojho druhu na Slovensku. Atypická je trojuholníková prevádzka v štvorci. V ťažisku sa nachádza mestská strážna veža, hlavná dominanta historického jadra mesta. Výzvou je prezentácia a vzájomné pôsobenie existujúcich a zaniknutých artefaktov, napr. morový stĺp, pamätník Fr. Andrássyovej, kašňa...Osobitnou problematikou je téma zelene. Tvoria ju lípy okolo strážnej veže a javorové stromoradie s veľmi zaujímavým spôsobom orezávaním korún. Na severnej strane námestia však boli tieto krásne exempláre nahradené stromami, ktoré prerastú mierku námestia a zamedzujú vnímanie fasád.

Prvú fázu venovali študenti analýze územia a vyhodnoteniu súčasného stavu, prebiehali spoločné diskusie, kolektívna spolupráca pri zabezpečovaní podkladov, historických informácií. Východiskom bol územný plán, študenti ale navrhli aj rôzne iné možnosti najmä riešenia dopravy. Vedúci prác a študenti absolvovali spoločnú odbornú exkurziu do Rožňavy, na Mestskom úrade boli milo prijatí a boli im poskytnuté mnohé cenné podklady a informácie. Tu sa oboznámili aj s projektom rekonštrukcie námestia od Ing.arch. J. Rusnáka ako aj staršou štúdiou architektov P.Vaškoviča a P. Tešlára (1996). Napriek tomu, že mesto už má (žiaľ nie na základe súťaže návrhov) pripravený projekt, na akademickej pôde zadávame už aj „vyriešené“ témy. Vzniká tak zaujímavá konfrontácia slobodných vízií s realitou. V urbanizme však nič nie je konečné a definitívne. Najmä v otázke verejných priestorov dochádza k častým obmenám tak ako sa postupne menia spoločenské potreby a vyvíja estetické čítanie spoločnosti.

Koncepcné východiská jednotlivých prác poukazujú na rôzne možnosti riešenia dopravy v centre a na námestí, na využitie a usporiadanie priestoru, miery zapojenia zelene, výtvarných prvkov, vody a pod. Súčasťou každého návrhu je tiež dizajn mobiliáru a prvkov malej architektúry a iných prvkov námestia. Niektorí študenti navrhli do priestoru aj vlastné výtvarné dielo. Jednou zo zásadných požiadaviek na riešenie bolo uplatnenie zásad bezbariérového navrhovania, čo je v pamiatkovom prostredí náročné. Vybraný fragment bol v stavebno-konštrukčnej časti projektu rozpracovaný do polohy v ktorej si študent uvedomuje všetky zložitosti projektovania exteriérových stavieb.

Tento zborník môže byť dokladom, aké rôzne výsledky a podnety pre verejnú diskusiu môže priniesť konfrontácia viacerých autorov – akoby architektonicko – urbanistická súťaž...Práce môžu byť vhodným podkladom k ďalšej diskusii o charaktere námestia. Nadobudli sme pri ich vedení presvedčenie, že mladí tvorcovia začínajú byť k verejnému priestoru a k ľuďom ktorí ho využívajú veľmi vnímaví. Kvalita verejného priestoru sa viac ako v minulosti stáva jedným z indikátorov kvality života v meste.

prof. Ing. arch. Bohumil Kováč, PhD.
vedúci Ústavu urbanizmu a územného plánovania FA STU

Stav, východiská a prístupy k riešeniam rekonštrukcie námestia

Súčasťou pamiatkovej zóny a centrálnym verejným priestorom mesta Rožňava je Námestie baníkov, ktorého pôvod siaha až do stredoveku. Námestie plnilo v minulosti funkciu trhovú a bolo tiež významnou križovatkou obchodných ciest, cez ktorú prúdil všetok pohyb v meste. Dnes prevažná časť námestia slúži dopravnej funkcii a menšia časť spoločensko-stretávacej a oddychovej. Takmer pravidelný štvorcový pôdorys námestia, s miernym prevýšením v strednej časti, po obvode vymedzuje zachovalá štruktúra prevažne meštiackych domov. Tieto siahajú do výšky dvoch nadzemných podlaží a sú ukončené sedlovými, v menšej miere valbovými strechami. Funkčne sú rozčlenené na obchodnú časť v parteri a obytnú na poschodí. Štruktúra je doplnená niekoľkými dominantnými objektmi – kostolom Sv. Anny, biskupskou rezidenciou, kláštorom Vincentiek, budovou radnice, Galériou banického múzea a rímskokatolíckou farou, ktoré vyvažujú kompozičné vnímanie celého priestoru. Stred námestia ovláda výšková a objemová dominanta mestskej strážnej veže, ktorá bola rekonštruovaná v roku 1997, kostol Františka Xaverského a stredoveké krámičky. Pred kostolom sa nachádza socha Františky Andrássy, ktorá je vycosená smerom na západ oproti kostolu, čím narušá symetriu celého priestoru. Akcentujúce prvky námestia dopĺňa morový stĺp pred budovou biskupskej rezidencie a kašňa pred kostolom sv. Anny. Zaujímavé sú nástupy do priestoru námestia, z dvoch protiahlych rohov na severe – prístup z ulíc Betliarska a Čučmianska – a jedného v strede južnej hrany štvorca – prístup zo Šafárikovej ulice, ktorá je súčasne hlavnou obchodnou ulicou. Spojnicou nástupov vznikol jedinečný efekt rovnoramenného trojuholníka, ktorý vytvárajú hlavné dopravné ťahy v štvorcovom pôdoryse a umožňujú dopravný prejazd námestím. Komunikácie rozčleňujú námestie aj na jednotlivé funkčné časti. Pod vplyvom motorizácie sa frekvencia pohybu áut zvýšila a v súčasnosti je podporená aj využívaním veľkej plochy územia pre neorganizované parkovanie. Môžeme konštatovať, že na námestí dnes dominuje statická doprava, ktorá ho ovláda a je vo výraznom konflikte s peším pohybom.

Prvým krokom k riešeniu zadania bola analýza prostredia a následne správna identifikácia problémov a potenciálov námestia. Dnešná podoba tohto verejného priestoru je zatažená mnohými problémami, z ktorých najzávažnejšími je jeho funkčná náplň, organizácia dopravy, stav verejnej zelene a neriešenie povrchová úprava časti územia. Priestor námestia neposkytuje dostatočnú atraktivitu obchodnej a kultúrno-spoločenskej vybavenosti v parteri objektov, ani variabilitu funkčného využitia celého územia. Množstvo výrazových prostriedkov sústredených na ploche námestia spôsobuje, že námestie pôsobí chaotickým, roztriešteným dojmom.

Stručná sumarizácia návrhov riešení

Každý zo študentských návrhov priniesol jedinečný výsledok, ktoré v zásade možno rozdeliť do skupín podľa navrhovanej organizácie dopravy a architektonicko-výtvarnej koncepcie riešenia. V súčasnosti priamo cez námestie prechádzajú dva hlavné ťahy spájajúce smery Čučma a Betliar s južnou časťou mesta.

Z hľadiska dopravy väčšina návrhov vylúčila súčasný prejazd námestím, ale boli ja návrhy ktoré tieto historické komunikačné trasy rešpektovali. Pri návrhu dopravy autori vychádzali zo širších celomestských súvislostí, kde hľadali východiská riešenia a možnosti odlahčenia územia od automobilovej dopravy. Narazili na problém platného územného plánu mesta Rožňava z roku 2008 (Ing. arch. Zelina - Architektonická kancelária, s. r. o), v ktorom je dopravný prejazd námestím zachovaný. Mnohí študenti sa nestotožnili s týmto návrhom a hľadali alternatívne riešenia. Ich cieľom bolo nájsť nový spôsob organizácie dopravy v území, vhodné prevádzkové a priestorové väzby a vzťahov aj k susedným priestorom a vytvoriť tak jednotnú sústavu verejných priestorov mesta. Nemenej dôležitou úlohou bolo zapojiť do riešenia aj kontaktné vnútrobloky a využiť rezervy pre statickú dopravu na priliehlych voľných alebo nevyužívaných pozemkoch. Možnosť parkovania je v súčasnosti na parkovisku pri supermarkete Tesco, ktoré je

prístupné pešou uličkou priamo z námestia. Potenciálne plochy pre vybudovanie parkovacieho domu poskytuje voľná preluka na Čučmianskej ulici, pred vstupom do námestia a niekoľko nevyužitých pozemkov. Bakalárske práce uplatnili vo svojich zámeroch niekoľko rôznorodých dopravných princípov:

- absolútne vylúčenie dopravy z námestia a jej odklonenie na priliehly ulice, tvoriace „malý mestský okruh“, čím sa by sa vytvoril bezkolízny centrálny verejný priestor prístupný pre peších,
- ponechanie dopravy len pre potreby obsluhy námestia (obchodnej a reštauračnej vybavenosti, radnice, hotela), s uplatnením časovej segregácie pre zásobovanie a s využitím rezervných plôch v kontaktnom území pre statickú dopravu,
- zachovanie dopravného prejazdu námestím:
- v súčasnom historickom trojuholníkom križovaní obslužných komunikácií,
- reorganizáciu dopravy a vytvorením skľudnenej dopravnej obsluhy po obvode námestia, ktorá je doplnená pohotovostnými plochami statickej dopravy.

Aj keď sa jednotlivé návrhy líšia mierou vstupu dopravy do verejného priestoru, všetky využívajú podstatný koncepcný princíp, ktorým je redukcia dynamickej aj statickej dopravy a preferencia dominantného pešieho pohybu. Návrhom zjednocujúcej povrchovej úpravy námestia dlažbou, bez použitia obrubníkov, vzniká univerzálny priestor, ktorý je prístupný aj pre rôzne postihnuté skupiny obyvateľov. Súčasťou filozofických východísk všetkých návrhov sú zásady uplatnenia bezbariérových prechodov pre chodcov a úpravy vstupov do verejných budov, ako aj vodiace línie pre zrakovo postihnuté osoby.

Z hľadiska architektonicko-výtvarných prístupov autorské návrhy vo svojej filozofii a koncepcii veľmi citlivo reagujú na históriu banického mesta, ktorej odkaz sa vyskytuje aj v názve námestia. Väčšina návrhov sa snaží priestor zjednotiť, pri zachovaní historickej pôdorysnej stopy. Podľa výtvarnosti pôdorysného riešenia je možné návrhy rozdeliť do skupín inklinujúcim k organickým princípom, geometrizujúcim a k racionálnej osnove pravouhlých rastrov. V niektorých prácach je dizajnerský koncept podriadený prevádzkovým podmienkam, v iných návrhoch je to opačne – nadradená je výtvarná osnova a prevádzkové vzťahy sa jej podriaďujú. Hlavná myšlienka dynamiky pohybu na námestí je vo väčšine návrhov vyjadrená v zmene uloženia, veľkosti alebo farebnosti dlažby. Existujúce prevýšenie námestia v strednej časti, okolo kostola a krámkov niektoré práce zachovávajú a využívajú na doplnenie sedenia, vodných plôch, výtvarných diel a prvkov, ktoré informujú o histórii mesta. Zaujímavý priestor medzi kostolom a krámkami, ktorý je v súčasnosti zatvorený, väčšina návrhov otvorila a sprístupnila pre pešieho návštevníka. Originálnosť každého návrhu spočíva v koncepcii oživenia a vytvorenia jedinečného priestoru, ktorý zabezpečí prítomnosť ľudí v území. Snahou návrhov bolo obohatiť funkčné využitie územia takými aktivitami, ktoré sú živé počas celého dňa aj roka. V letných mesiacoch bolo koncepcným zámerom prenikanie rozmanitých funkcií parteru do priestoru námestia, vytvorenie terás s posedeniami, pavilónov, pódii s možnosťou uskutočňovania kultúrnych podujatí (napr. koncertov, džezových festivalov, dni žltej ruže v Rožňave...), exteriérových výstav a v zimných mesiacoch možnosť konania vianočných a remeselných trhov, umiestnenie stromčeka, vytvorenie klziska a pod. Jedinečný je návrh, ktorý v severovýchodnej časti námestia, imituje situácie možných archeologických prezentácií.

Vysoká zeľeň sa nachádza po obvode námestia, kde lemujú pešie ťahy a v centrálnej polohe pri mestskej veži, ako náznak zámeru vytvorenia aleje. Táto alej je prerastená, neudržiavaná a z kompozičného hľadiska bráni významným priehľadom na historicky cenné objekty, situované na námestí.

Koncepcia návrhu zelene v bakalárskych prácach vychádza z nasledovných princípov:

- akceptácia zelene po obvode námestia, prípadne jej posun hlbšie do priestoru, čím sa dosahne širší peší chodník v parteri námestia,
- nahradenie vysokej zelene pri mestskej veži novou výsadbou stro-

moradia menšieho vzrastu,
 - zrušenie pôvodnej zelene pri mestskej veži a návrh novej vysokej zelene a zatravnovaných plôch pre oddych a relax v priestore námestia.
 Dôležitou fázou návrhu bol výber dizajnu, vhodného materiálového a farebného riešenia dlažbových prvkov a osvetlenia. Vlastným návrhom študentov bol mobiliár a prvky drobnej architektúry – lavičky, vodné plochy a prvky v podobe vodných trisiek, smetné koše, stojany na bicykle, informačné a reklamné tabule, prípadne sochy a výtvarné dielo. Zaujímavou myšlienkou je osadenie fontánky na pitie na mieste dnes už neexistujúcej kašne v južnej časti námestia. Snahou bolo riešiť tieto drobné prvky jednoducho, s ľahkou údržbou a primeranou odolnosťou, tak aby dodávali celému priestoru jednotu a neopakovateľnú identitu.
 Jedinečnosť a rôznorodosť prístupov, s vlastnou autorskou pečatou, prinieslo množstvo koncepčných nápadov pre riešenie mestských verejných priestorov s nádychom histórie.

Ing.arch. Alžbeta Sopirová, PhD.
 Ústav urbanizmu a územného plánovania FA STU

Square of Miners in Rožňava as a main topic of final bachelor thesis FA STU

In the final bachelor thesis students aim to synthesize gained knowledge and skills from the field of architecture and urban design as well as from the technical construction projecting. One of the tasks is a design of an exterior object. As a main topic was chosen a reconstruction of a Square of Miners in Rožňava (Easter Slovakia, Gemer County). Picturesque historic urban landscape is in contrast with the deteriorated state of public spaces. Square is the biggest quadratic square in Slovakia, in the middle there is located late-renaissance city watchtower and late-baroque Jesuit church of St. Francis Xavier. Adjacent to the Square are located Church of St. Anne and bishop's cathedral of Assumption of Holy Mary. Of the historic artefacts on the square are also Plaque Column with the Statue of Immaculata and secession memorial of Francis Andrassy, city benefactress. Of special beauty are also historical facades of townhouses, town hall and bishop's office. It is these historical values that shape the difficulty in embracing designing of such a topic, as the values have to be respected and with the design emphasized, not outshouted. The task for the students was to cope with the requirements of designing in historic environment calling for new demands in public space.

Analytical parts of the work are focused on evaluation of the problems of current situation, backed up by excursion and in-place workshop. The core of the work was then focused on proposal of a new design. Conceptual starting points of individual works show different possibilities of uses and layout of the space, pavements, scale of involvement of greenery, art artefacts, water, etc. The most discussed issues were the questions of traffic and green landscape on the square. Some of the proposals show even the possibilities of involvement of the greenery in the courts that lead into the cooperation of public and private spaces. As a part of each proposal is also a design of urban furniture, detailed design of green spaces, drainage system, surface constructions. The space also inspired some of the students to design an individual art pieces. One of the main requirements was to incorporate barrier-free solutions. Selected part was also elaborated in detail in the construction part of the project. Presented works aim to be a good base for the local municipality in the further discussion about the character of the Square of Miners.

Ing. arch. Katarína Smatanová
 Institut of Urban Design and Planning

Uplatnenie historických východísk v návrhoch rekonštrukcie námestia.

História mesta je úzko spätá s ťažbou nerastných surovín, prvá zmienka o Rožňave pochádza z roku 1291. Pôvodné pomenovanie Rosenu bolo odvodené od názvu najvýznamnejšej bane v okolí - Rosnoubana. V roku 1382 získala Rožňava od kráľa Ľudovíta I. mestské práva a so súhlasom arcibiskupa bola povýšená na banské mesto. Prvou významnou stavbou Rožňavy bol pôvodný farský kostol, postavený v roku 1304. V blízkosti kostola neskôr vzniklo priestranné námestie nepravidelného štvorcového tvaru. Štruktúra historického jadra vrátane námestia, podobná tej ktorú poznáme dnes, bola vytvorená približne na konci 15. storočia. Hlavnou dominantou námestia a celého historického jadra mesta je mestská strážna veža. Stojí na mieste staršej gotickej stavby a bola postavená počas tureckých vpádov v rokoch 1643-1654. Má výšku 36,5 m a dnes slúži aj ako rozhľadňa. V čase stavby veže stála vedľa nej budova radnice obklopená obchodnými krámmami a stánkami, z ktorých sa malá časť zachovala až dodnes. Radnica viackrát vyhorela a nebola už obnovená. Na jej mieste bol v rokoch 1658-1687 postavený neskorobarokový jezuitský kostol sv. Františka Xaverského s drevenými sochami Mojžiša a kráľa Dávida na priečelí. Dominantami rožňavského námestia sú aj stavby situované po obvode ako radnica, výškovo diferencovaná od obvodovej zástavby vymedzujúcej západnú stranu námestia a biskupský palác umiestnený v severovýchodnom nároží. Pri severozápadnom vstupe do námestia z Betliarskej ulice ovláda priestor objekt kostola sv. Anny a kláštor františkánov. Z druhého horizontu ovláda priestor veža biskupskej katedrály Nanebovzatia P. Márie. Námestie baníkov je v súčasnosti považované za najväčšie zachované stredoveké štvorcové námestie na Slovensku. Okrem spomínaných stavieb je v priestore námestia umiestnených aj niekoľko významných historických artefaktov. Pred objektom biskupského paláca sa ako pamiatka na morovú epidémiu nachádza morový stĺp so sochou Immaculaty z roku 1710, okolo roku 1730 doplnený sochami sv. Floriána a sv. J. Nepomuckého. Južne od objektu strážnej veže je osadený secesný pomník s bustou Františky Andrássyovej, doplnený postavou dvoch detí a starca. Pomník z bieleho carrarského mramoru je dielom sochárov Jána Horvayho a Edmunda Szamovolského, architektonické riešenie je od Richarda Berndla, autora mauzólea v Krásnohorskom podhradí. Pomník postavený z verejnej zbierky v roku 1905 je pamiatkou na dobrodružnosť mesta, manželku grófa Dionýza Andrássyho. V sedemdesiatych rokoch ho z námestia odstránili, v roku 1993 bol zrekonštruovaný a osadený na pôvodnom mieste. V rohoch námestia boli pôvodne umiestnené štyri studne – kašny. Žiaľ, ani jedna z nich sa do súčasnosti nezachovala. Námestie už dlhšie nemá reprezentatívny charakter a jeho stav nezapovedá funkcii centrálneho priestoru pre okresné mesto s 20 tisíc obyvateľmi. Do námestia ústia ako cestné komunikácie tri ulice (Betliarska a Čučmianska v severných nárožiach a Šafárikova v strede južnej časti), ktoré sú vzájomne prepojené do dopravnej plochy v tvare písmena „V“. Vo väzbe na komunikácie sú vytvorené parkovacie miesta, ktoré zaberajú približne 40% celkovej plochy námestia. Bezkolízny peší pohyb je v súčasnosti možný iba v severnej časti námestia, kde sa nachádza rozptylová plocha pred vstupom do kostola Sv. Fr. Xaverského a západne od kostola v malom parku s relatívne neupravenou vzrastlou zeleňou. Hlavnou úlohou preriešenia námestia bolo skĺbiť historický odkaz miesta s aktuálnymi požiadavkami na funkčné a prevádzkové využitie. Študenti vo svojich návrhoch odkazujú na bohatú históriu priestoru rôznymi spôsobom. Všetci akceptujú objekty mestskej veže a kostola ako dominanty priestoru. Ich význam umocňujú riešením geometrie dlažby, ktorá je vo väčšine prípadov ukladaná rovnobežne, resp. kolmo na fasády veže a kostola, ktoré sú voči obvodovej zástavbe námestia mierne pootočené.

Okrem toho vytvárajú v centrálnej časti námestia vyvýšené platô, ktorým nielen riešia rozdielne výškové pomery, ale ešte viac zdôrazňujú kostol a vežu ako dominanty priestoru. Mnohé návrhy počítajú so zapojením krámmov - stánkov, situovaných východne od objektu kostola, do aktívneho života námestia. Hoci v čase spracovania návrhov ešte neboli známe výsledky archeologických výskumov, niektorí študenti (napr. A. Fabo) sa rozhodli hypoteticky imitovať situáciu nálezu a spôsob jeho prezentácie, napr. otvorením suterénov krámmov. Odlišnou štruktúrou alebo farebnosťou dlažby návrhy akcentujú aj polohu ďalších historických objektov námestia (kostoly, radnica, veža - rozhľadňa), jednak vytvorením rozptylových plôch pred vstupmi (napr. študenti T. Čendulová a B. Korcová) alebo ich zvýraznením formou navádzajúcich línií (napr. v návrhu V. Krušková a A. Kosíka). Iní, napr. D. Jankovičová, sa rozhodli viac akcentovať vstupné priestory do námestia, odlišnou farebnosťou dlažby pri vyústení ulíc Betliarskej, Čučmianskej a Šafárikovej. Všetky návrhy potvrdili súčasnú polohu morového stĺpa. Jeho excentrická poloha v severovýchodnom rohu námestia je zvýraznená rôznymi spôsobmi priestorového vymedzenia (podstavec, oploštenie a i. – napr. v návrhu R. Véghovej) alebo plošnej akcentácie (odlišná štruktúra dlažby). Všetky návrhy akceptovali polohu pamätníka Fr. Andrássyovej, ktorý je výrazným predovšetkým pri vstupe do námestia zo Štefánikovej ulice. Okrem plošného alebo priestorového zvýraznenia (napr. M. Varga) podčiarkli niektoré návrhy význam súsošia jeho začlenením do centrálneho vyvýšeného plató (napr. A. Froncová, K. Kočíš alebo L. Kühnelová). Na pôvodne existujúce kašny reagujú niektorí študenti spôsobom náznakovej rekonštrukcie, uplatnením elementu vody vo forme fontán alebo picích fontánok (napr. P. Wardzinová, L. Lechman a F. Prikler), situovaných v mieste ich pôvodnej polohy. Niekoľko študentov sa pokúsilo do návrhu preniesť symboliku spojenú s mestom i priestorom samotného námestia. Kým študentka B. Tomková premietla do štruktúry dlažby systém stredovekej parcelácie domov situovaných po obvode námestia, ďalšie študentky pracovali so symbolmi typickými pre Rožňavu a okolitý región. Napríklad D. Jankovičová rozvíjala v návrhu motív ruže, ktorý sa objavuje v mestskom erbe a E. Nagyová sa zase inšpirovala ornamentálnymi motívami modrotlačie, textilnej techniky rozšírenej v regióne Gemer. Všetci študenti, hoci v rozličnej miere a forme, zachovali stromoradie po obvode námestia. Naopak, jestvujúci malý park, situovaný západne od kostola sv. Fr. Xaverského, bol zachovaný iba v niekoľkých návrhoch, väčšinou náznakovo, vysadením vzrastlej zelene v pravidelnom geometrickom rastru (o. i. I. Marcinko). Hoci stredoveké námestia boli pôvodne dláždené, bez zelene, niekoľko študentov sa rozhodlo vniesť do priestoru aj väčšie zelené plochy, ktorými sa snažia podporiť doteraz zanedbávanú, rekreačno-oddychovú funkciu námestia. Ako je z predkladaných návrhov zjavné, poznatky o histórii mesta Rožňava a aj samotného priestoru Námestia baníkov a ich prezentácia sa stali hlavnými determinantom ich riešenia. Najdôležitejším aspektom bolo skĺbenie charakteru historického prostredia a súčasných potrieb služieb a občianskej vybavenosti s vytvorením nových oddychových priestorov tak, aby bol zachovaný jednotný ráz námestia a zároveň sa zvýšila jeho atraktivnosť pre obyvateľov aj návštevníkov.

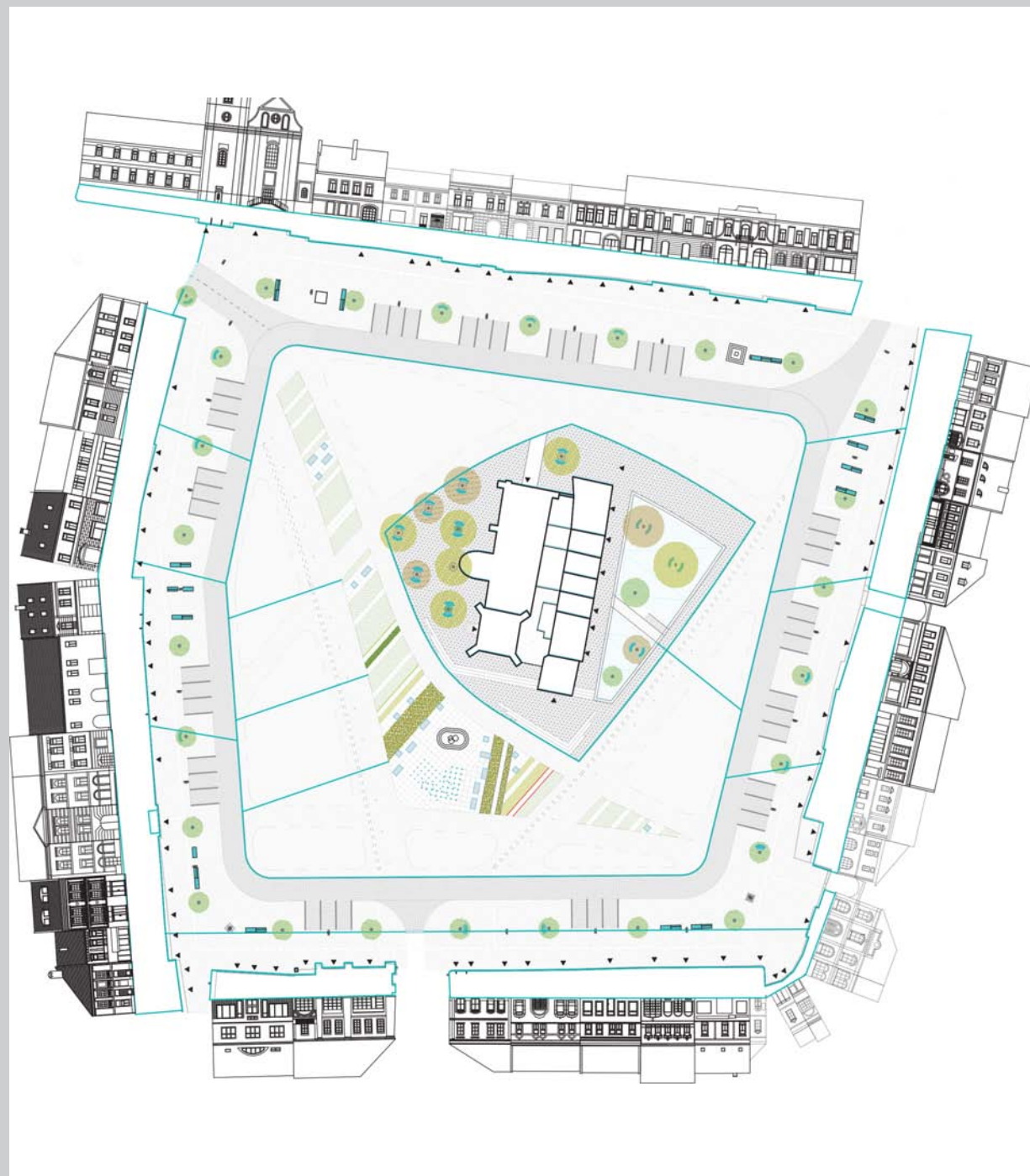
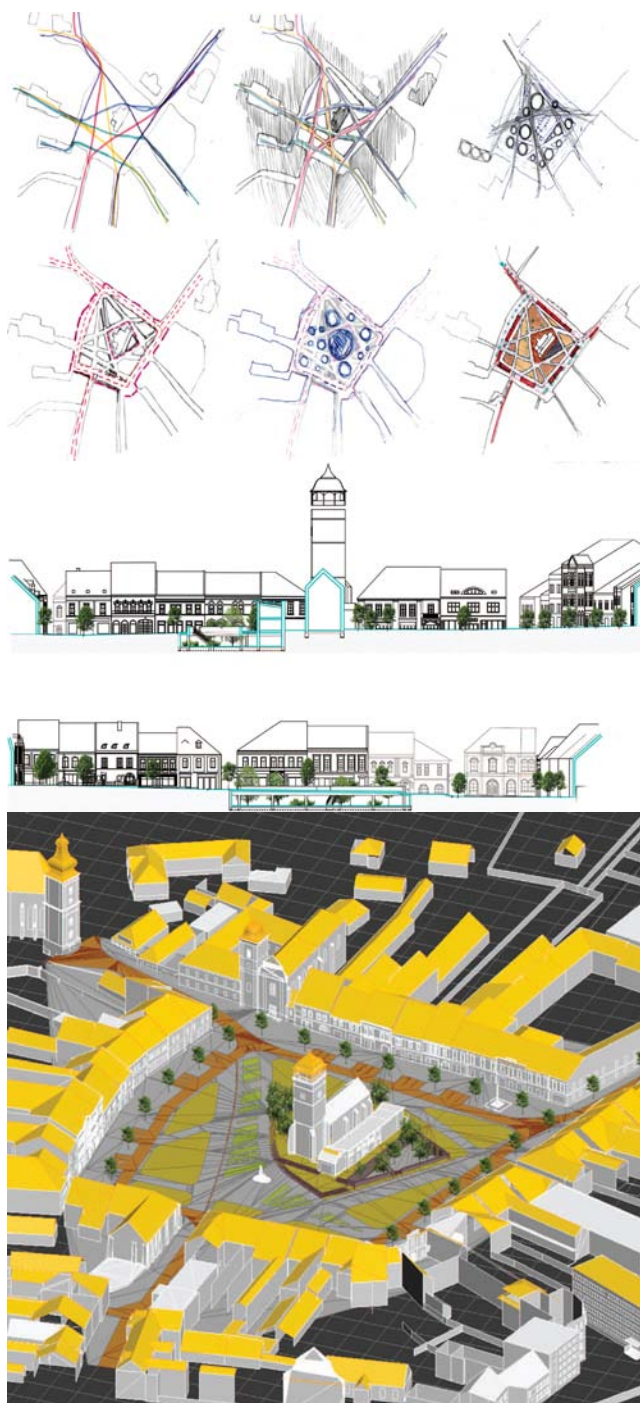
Ing.arch. Oľga Melcerová, PhD.
 Ústav urbanizmu a územného plánovania FA STU

Úlohou bakalárskej práce bola obnova, respektíve prestavba námestia Baníkov v Rožňave. Námestie v Rožňave je známe ako najväčšie štvorcové námestie na Slovensku, no jeho súčasný stav nie je najreprezentatívnejší, skôr naopak. Jeho hlavnými problémami sú dopravné komunikácie, stacionárna doprava, ktorá nevyužíva potenciál lokality a kulis námestia. V mojom návrhu bolo cieľom tento potenciál zdôrazniť a podporiť. Základ návrhu spočíva v regulácii a čiastočnom presmerovaní dopravy, v procese vzniku hralo najdôležitejšiu úlohu prepojenie peších ťahov, vytvorenie hlavných a vedľajších peších trás, variantné spájanie vstupov do námestia. Delenie trás vytvorilo na Námestí organickú štruktúru, ktorá sa následne pretvárala do funkčných celkov. Jednotlivé vytvorené tvary som postupným štylizovaním a abstrahovaním zjednodušil do ucelených foriem, ktoré mi určujú celok námestia.

The aim of the Bachelor's thesis is renewal or reconstruction the Square of Miners in Rožňava. The square in Rožňava is known as the largest quadratic square in Slovakia but its current status is not as representative as it is supposed to be. To the main problems belong a static traffic and the roads, as these mitigate the potential uses and beautiful scenery of the square. In my proposal I was dealing with highlighting and supporting the potential of the square. The main design was determined by a regulation and a redirection of the traffic, while the most important task was to connect the pedestrian routes, through generation of the main and side- walking routes supported varying linkings from entries in the square. The square was divided by these lines into a organic structure and the generated units were functionally defined. Each shape was simplified and stylized by abstracting into compact forms that define the form of the square.

Adam FABO

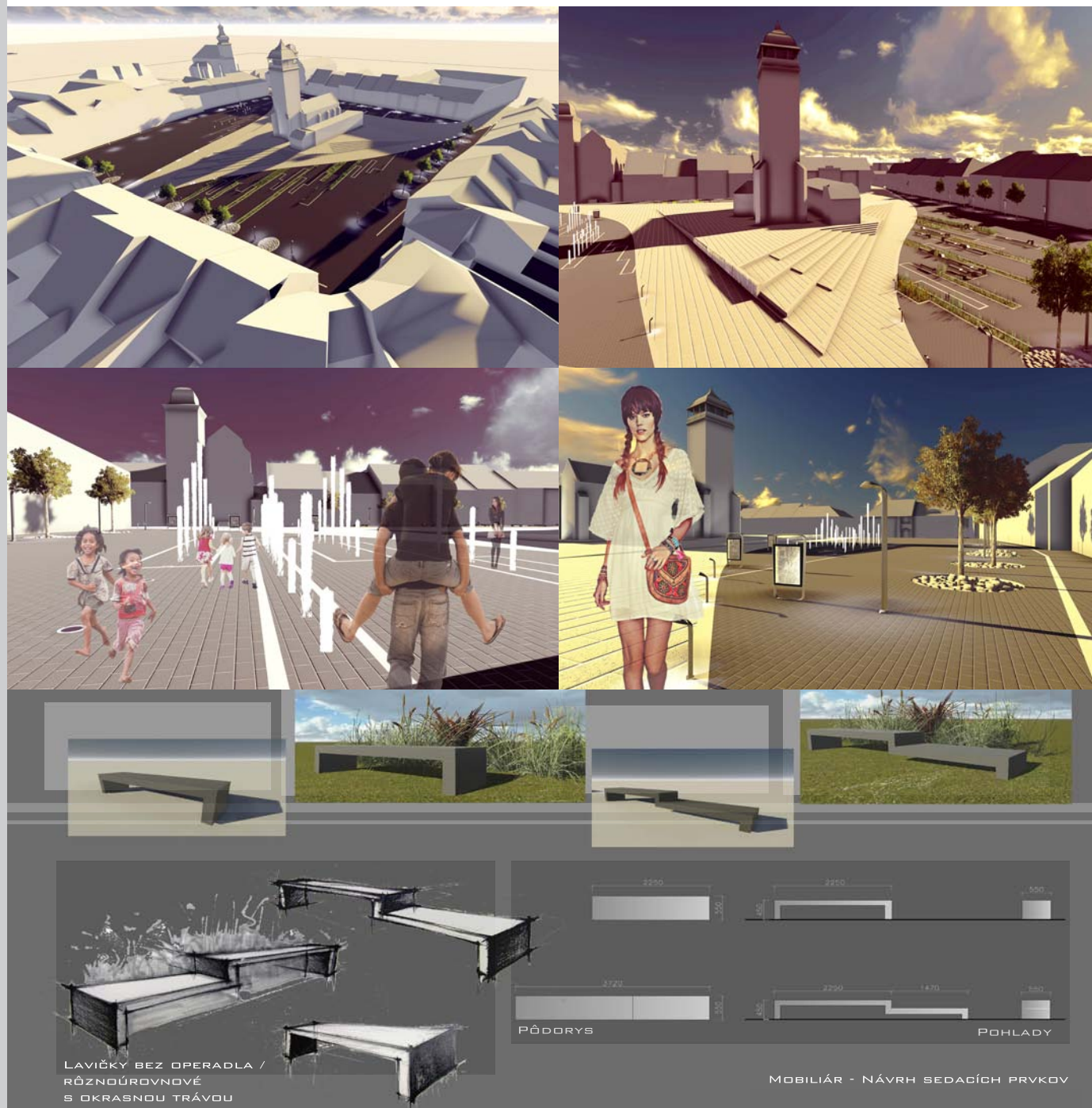

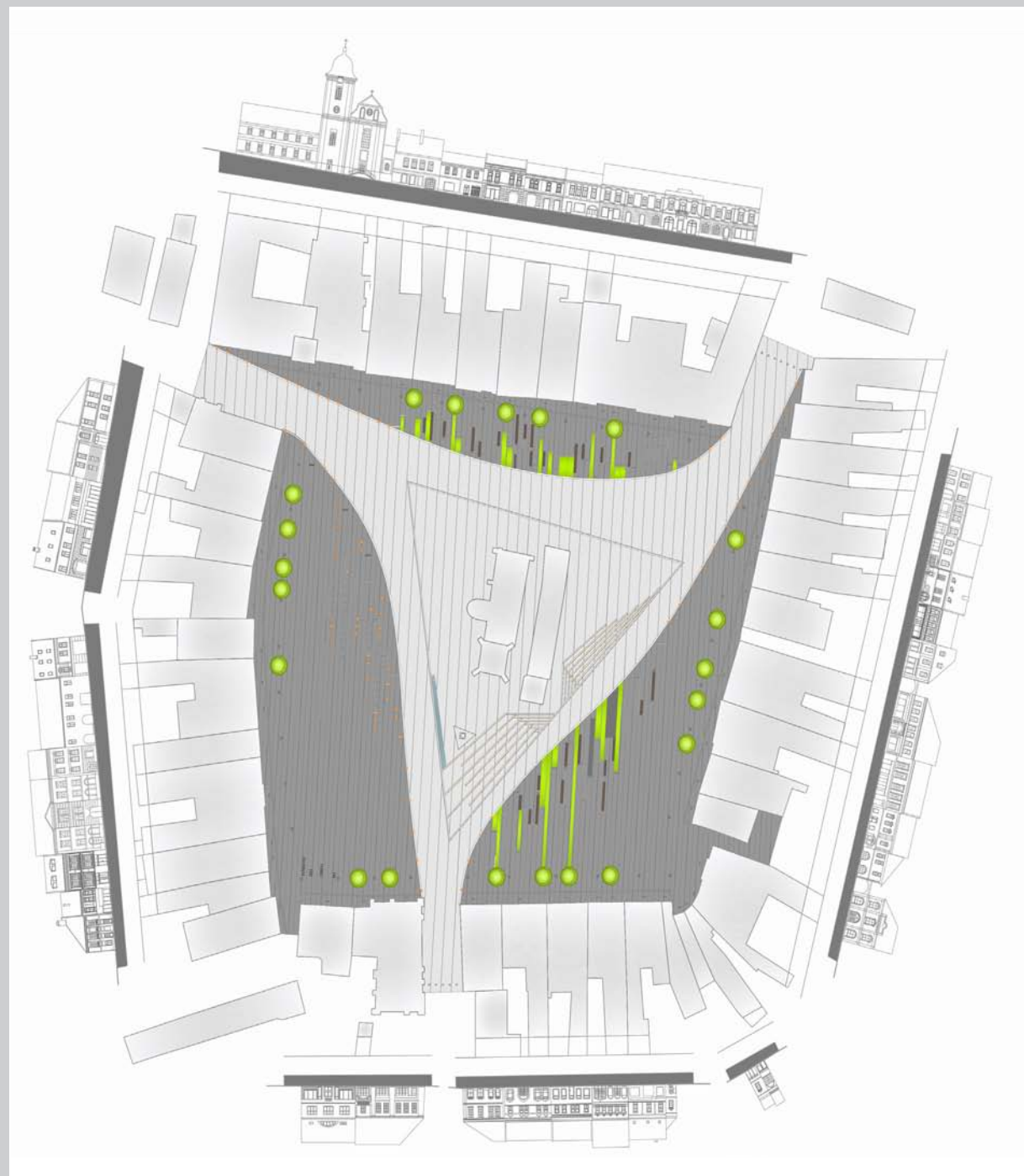
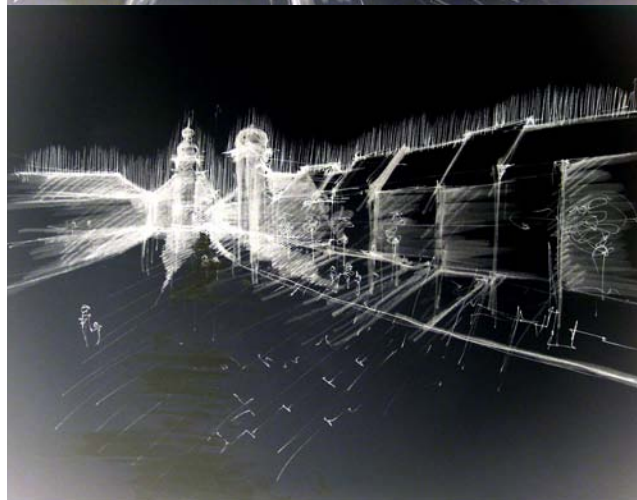
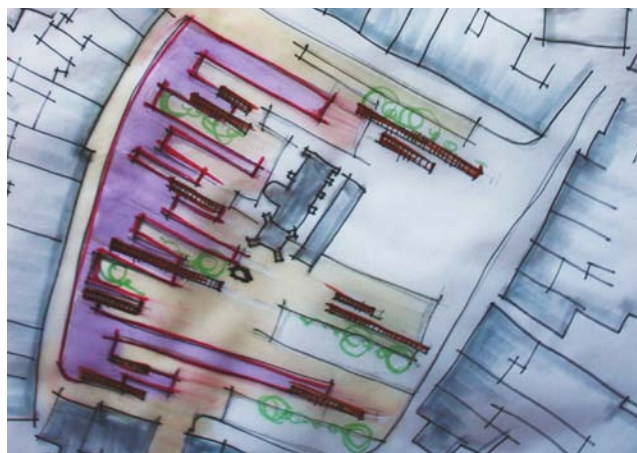

Základnou myšlienkou návrhu je vytvorenie plnohodnotného verejného priestoru, ktorý bude plniť oddychovú relaxačnú funkciu spolu s reprezentačnou a zhromažďovacou pri súčasnom zvýraznení historických hodnôt. Konceptcia samozrejme vychádza zo štvorcového pôdorysu s mierne klesajúcim terénom pri zohľadnení historických monumentov. Hlavný problém – otázka tranzitnej dopravy sa rieši jej presmerovaním mimo námestia podľa územného plánu, pričom ale historické cesty ostávajú vo forme línií peších trás. Po obvode štvorcového námestia je v častiach ponechané a upravené stromoradie. Spevnené plochy sú vydláždené dvoma typmi dlažby, ktoré vytvárajú línie vtahujúce prichádzajúcich do námestia. Raster s hlavnými vertikálnymi špármi tiež podporuje pohyb chodcov v námestí a vnáša doň dynamiku. Mobiliár je navrhovaný v modernom minimalistickom štýle, aby nechal vyniknúť stredoveké historické budovy a monumenty ale zároveň vniesol čistotu a eleganciu do hlavného verejného priestoru.

Main idea of reconstruction is to create a worthy public area that would embrace relax, cultural, representative and meeting functions, while emphasising its historical background. Design takes into account the shape of the square and small slope of surface, and predominantly historical monuments. The main problematic issue – cars crossing the square – is solved by designing an by-passing route adjacent to the square. Tree alleys rimming the square at some points are enhanced by new additions. Solid surfaces are covered with two types of pavement so to create lines inviting people to the square. Visual frame shaped by main dilatation gaps supports pedestrian movement and brings dynamics into the composition. Outdoor furniture is chosen in modern minimal style and lets to excel historical medieval buildings and brings clear and elegant style to the main public area in the city.

Andrea FRONCOVÁ

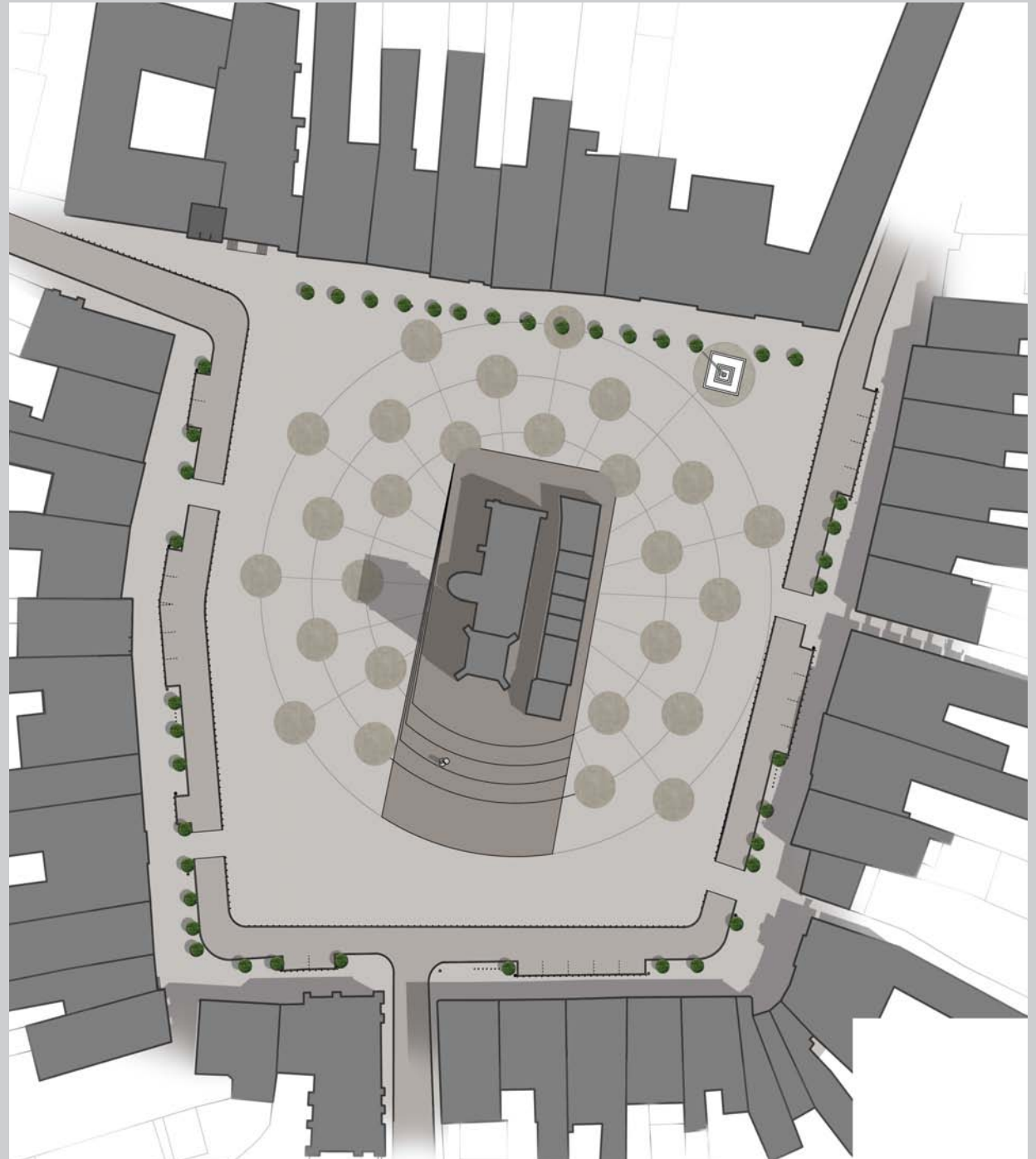
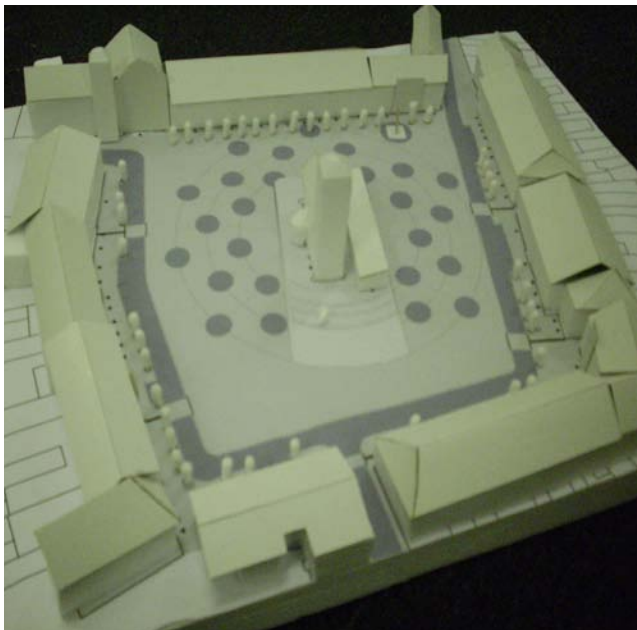

Predmetom mojej záverečnej práce bola rekonštrukcia námestia baníkov v Rožňave, keďže v súčasnosti nespĺňa svoju charakteristickú funkciu. Mojim cieľom bolo oživiť námestie. Po dôkladnej historickej a problémovej analýze riešeného územia som dospela k výsledku, ktorá by zmenila terajšie nedostatky námestia. Keďže najväčším negatívom námestia je doprava a s ňou súvisiace parkovanie, mojou najväčšou úlohou bolo túto situáciu zmeniť. Cesta, ktorá prechádza cez námestie je nevyhnutná hlavne na prejazd sanitiek a pre zásobovanie prevádzok ohraničujúce námestie. V mojom návrhu som to rešpektovala, len som zmenila trasu cesty a znížila som počet parkovacích miest. Cesta je lemovaná stĺpkami, ktoré vytvárajú bariéru medzi pešou zónou, cestou a tiež medzi cestou a chodníkom pri budovách. S tým, že som zmenila trasu cesty, vznikol v strede námestia dostatočný priestor pre chodcov. Okolo kostola a strážnej veže som vytvorila podobný priestor ako bol predtým, ale bez vysokých a starých stromov. Od veže vedú veľké a široké schody, na jedny zo schodov som zakomponovala aj pomník Františky Andrássyovej. V súvislosti s históriou som zistila, že v 17. storočí bola pre toto územie charakteristická modrotlač a s tým úzko súvisel motív páva, ktorý často inšpiroval výtvarníkov. Motív páva som zakomponovala do časti pešej zóny v podobe kruhových plôch a jemných čiar. Celý návrh je jednoduchý, pritom bohatý na motívy. Jednotlivé plochy majú rôznu funkčnú charakteristiku, niektoré slúžia na sedenie alebo na aktívny oddych. Priestor sa dá rôzne využiť, podľa nálady alebo pri rôznych podujatiach. Snažila som vytvoriť priestor, ktorý je obohatený novými a zaujímavými prvkami, pritom som sa usilovala, aby som zanechala historický ráz námestia. Komplexný návrh vytvára príjemnú atmosféru a pohodu v mestskom interiéri.

My task was to design a reconstruction of the Square of Miners in Rožňava. My goal was to revive the square, to create a whole new face and to maximize user's comfort for all of the citizens. After detailed analysis of the area and its problems, I came to the result that aims to change the current limitations of the square. My biggest task was to challenge the situation of the traffic and parking. The road passing the square is very important especially for the ambulances going to the hospital and for the supply operations for the public facilities. In my design I respected these requirements and therefore only I changed the way of the road and reduced the number of parking spaces. The road is trimmed by bollards that create a barrier between the road and the pedestrian zone. Because of the new way of the road, a comfortable pedestrian zone was formed in the centre of the square. Adjacent to the Church and the Tower, I created a similar space to the former one, but without the huge trees. I incorporated the monument of Francis Andrássy to the wide stairs. Throughout the analysis of the history of the town, I found out the major historic characteristics for this area. Except of mining, there were many crafts that influenced the town and its citizens. One of them was the blueprinting, what interested me the most. From the most significant motifs of blueprinting I choose the motive of peacock, which has often inspired local artist. I have incorporated this motive to the pedestrian zone of my design, but I simplified it to circular areas and fine strips. The whole design is simple but rich of motifs and symbolic. These areas has different functional nature, some of them are used for seating or for active recreation. In my proposal I tried to create a space which is enriched with new and interesting features, while still preserving its historical character. My design aims to be fully accessible to all and to promote a pleasant atmosphere and comfort in the urban interior.

ERIKA NAGYOVÁ

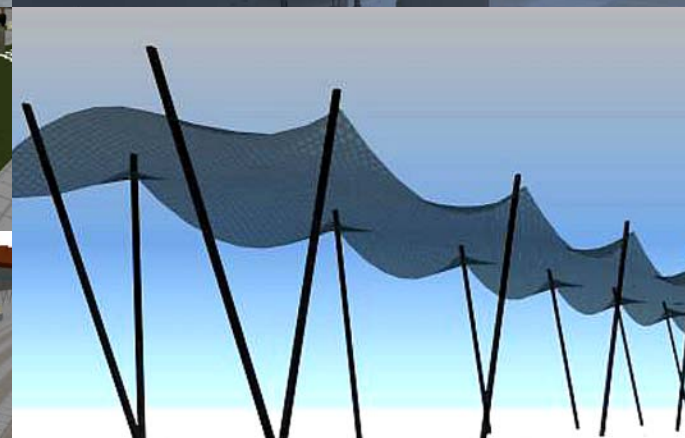

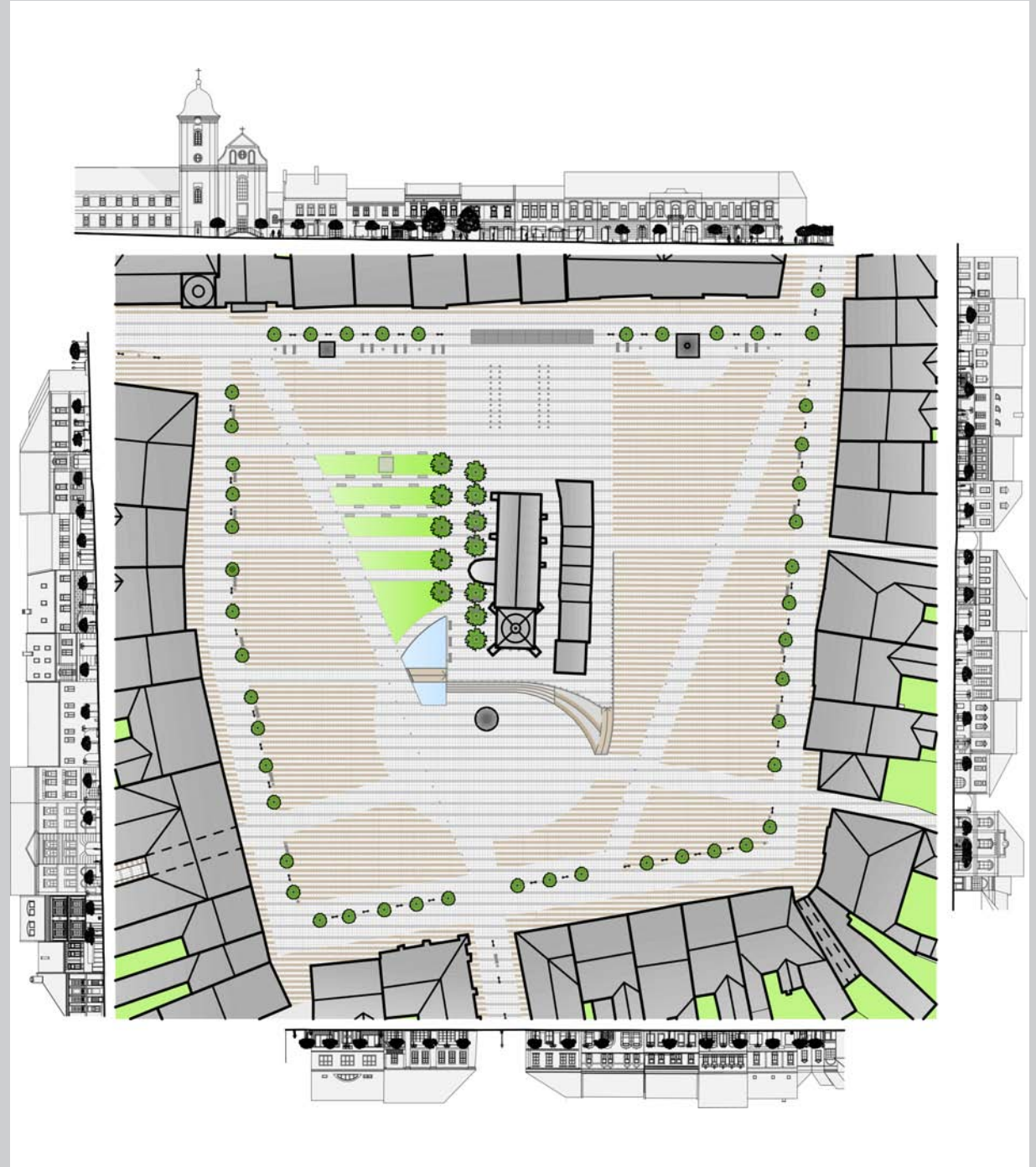
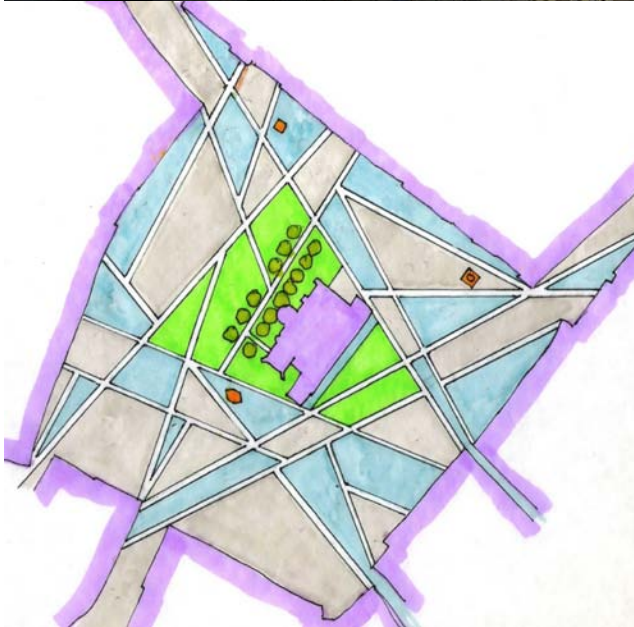

Úlohou bakalárskej práce bolo navrhnúť koncept na rekonštrukciu Námestia baníkov v Rožňave. Hlavnou myšlienkou môjho návrhu je odstránenie automobilovej dopravy z priestorov námestia a vytvorenie lukratívneho priestoru v srdci mesta, kde bude v popredí peší pohyb. Na základe získaných podkladov a po diskusiách s miestnymi obyvateľmi som sa rozhodla celý koncept sústrediť práve na zachovanie tohto tvarovania, nie však už prostredníctvom hlavných cestných ťahov prechádzajúcimi priamo námestím, nakoľko pri dnešnej motorizácii je myšlienka ponechania automobilov v centrách miest už prekonaná. V mojom návrhu rátam s vylúčením dopravy prostredníctvom mestského okruhu a obmedzením dopravy na zásobovanie. Tento koncept pôvodného trasovania ciest ostane ponechaný v organizácii dlažby a jej logickom usporiadaní do prepojenia hlavných peších ťahov. Prostredníctvom redšie a hustejšie usporiadanej dlažby som sa snažila vytvoriť na námestí akoby funkčné celky určené na účelové využitie, či už plochy kultúry, stretávania sa, relaxačné plochy, plochy pre predajné stánky, terasy kaviarní a zeleni. Dôležitým faktom je tiež snaha o vytvorenie bezbariérového prostredia s ľahkou orientáciou v tomto priestore. Samozrejmosťou sú tiež vodné prvky a prvky zelene slúžiace nielen na dotvorenie tohto priestoru, ale aj na aktívne využitie napríklad pre hru detí. Súčasťou je aj snaha o informovanie verejnosti o hodnotách, najmä historických, tohto priestoru formou informačného panelu, ale aj výtvorným dotvorením múrika reliéfmi zobrazujúcimi erb, panorámu a pamiatky typické pre námestie.

Task of bachelor thesis was to design a concept for reconstruction of the Square of miners in Rožňava. The main idea of my proposal is to eliminate automobile traffic from the area of the square and create a lucrative space in heart of the city, where it will be in the foreground walking. According to the documentation and discussion with local people, I decided to concentrate the whole concept on the conservation of shaping the square. But no more the main roads passing directly through the square because at present is the idea of cars in city centers no longer overcome. In my proposal, we assume the exclusion of urban transport through a range of travel restrictions on supply. The concept of the original routing of roads stays left in the organization of the tiles and the logical arrangement of links to the main pedestrian routes. With thinner and more densely arranged tiles, I tried to create the square like functional units for special purpose use, whether in areas of culture, for meetings, relaxation areas, areas for stalls, terrace cafés and greenery. An important fact is also the efforts to create a barrier-free environment with easy orientation of this area. Of course there are also water features and green elements, serving not only to the completion of this space, but also in active use as a game for children. It also includes efforts to inform the public about the values, especially history, this area through the information panel. Significant visual component is also the relief on the wall, showing the coat of arms, panoramic views and sights that are typical of the square.

PROJEKTY BAKALÁRSKÝCH ZÁVEREČNÝCH PRÁC
V TOMTO KATALÓGU BOLI SPRACOVANÉ
S POMOCOU PODKLADOV
SEMMERLOCK, STEIN+DESIGN, DLAŽBY s.r.o.

Semmelrock
stein+design®

VYDALA :
SLOVENSKÁ TECHNICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
NAKLADATEĽSTVO STU V BRATISLAVE
ROK 2013
NÁKLAD - 120 VÝTLAČKOV / 2. VYDANIE

GRAFICKÁ ÚPRAVA A OBÁLKA :
MGR. ART. MATEJ KOVÁČ

AUTORI FOTOGRAFIÍ :
I. MARCINKO, M. FERENCZOVÁ, B.KOVÁČ

TLAČ :
VERT s.r.o.
RUSTAVELIHO 9
831 06 BRATISLAVA

ISBN 978-80-227-3872-9

